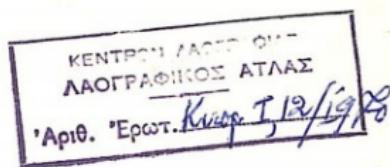

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ
ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Α ΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

1-10-1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΑ

- Έξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις). Η.. Γαργυρόν.....
 (πολαιότερον ονοματα :), 'Επαρχίας Πενιανέα,
 Νομού Τηλεφερίας.....
- 'Ονοματεπώνυμον του έξετάσαντος και συμπληρώσαντος
Α. Χ. Ρουσσεν γίλια. ἐπάγγελμα λαογράφος.....
 Ταχυδρομική διεύθυνσης Τ.Κ. 1436, Πενιανή, Κιλκίς
 Πόσα έτη διαμένει εἰς τὸν έξεταζόμενον τόπον
- 'Από ποια πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίαι :
 α) ονοματα και ἐπώνυμον Πούνας Α. Μαζαράς.....

 ἡλικία 70..... γραμματικαὶ γνώσεις Ωπικοτικας.....
 τόπος καταγωγῆς Γαργυρόν.....

ΑΙΓΑΙΑΝΑΙΑ ΒΙΟΛΟΓΙΚΑ ΔΙΑΣΤΗΜΑτα

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζαντα διὰ σποράν και ποῖαι διὰ βοσκὴν ποιμνίων ; Διάν. Λιγάρεων.....

'Υπῆρχον αὗται χωρισταὶ ἡ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστήματα ;

- Eis ποίους ἀνῆκον ὡς ιδιοκτησίαι ; α) eis φυσικὰ πρόσωπα, δηλ. eis τοὺς χωρικούς· β) eis γαιοκτήμονας ("Ἐλληνας ἢ ξένους, ὡς π.χ. Τούρκους")· γ) eis Κοινότητας· δ) eis μονάς κλπ.
λισταὶ γαιοκτήμονας.....
- 'Ο πατήρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην και μετά τὸν γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετά τὸν θάνατόν του ;

- β'. 1) Οι κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ;
-
Δίκ. Νίκαρπη. γεωργία. ζητούμενη. Ημέρι. θερία.....
- 2) Οι τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ;
- γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων πτοῖοι εἰργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὅρους ὡς ἄτομα ἢ μὲν ὄλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των ;
-
ΔΧΙ.....
- 2) Πᾶς ἔκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημισα-
κατόροι κλπ.) Ποία ἦτο ἡ κοινωνική των θέσις ;
- 3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρῆμα;)
- ΑΚΑΔΗΜΙΑ** ④) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τοῦ θερισμοῦ,
τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγιτόν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποὺ
προήρχοντο οὗτοι ἡσαν σινδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν
ἀμοιβὴν ἔλαμβανον ἡμερομίσθιον εἰς χρῆμα ἢ εἰς εἶδος ;
-
Φ. φρον. ἐργάτας. αιτιορια. ποὺν.....
- 5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ύπηρέται) ἢ δοῦλαι ; Ἐὰν ναὶ,
ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ;
-
Ναι, ἐκ Μαφρου.....

- 6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπήγαιναν δι' ἀνεύρεσιν
ἐργασίας ;

.....
Εἰς Αγιαντον (μητρογένειον). οιαί εἰς δύο.....

- β) Ἐπήγαιναν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται ἢ ὡς τεχνῖται
κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζῆδες), πρα-
ματευτάδες (ἔμπτοροι) κλπ. ;

- δ'. 1) Πώς έλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: μὲν ζωϊκὴν κόπρου (βιοῶν, αἴγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (μὲν καῦσιν: α) τῆς καλαμιᾶς μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ μὲν κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαζουριοῦ κλπ.) δι' ὄργωματος; . . .

.....Με... γιαίητη.. αιορακ.. θειδν. πιαί.. αίγοπροβάτων.

- 2) Πότε ἔγινε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; . . . 1925 . . .

- ε'. Απὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργι-
καὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; . . .

.....Το' 1923... / ή... διδηρούν. ἄροτρον.) . . .

- 1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.). Εἰς ποια κτήματα ἔχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος;
Ποῖος κατεσκεύαζε τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ απὸ ποῦ ἐχίνετο, ἢ προμή-
θεῖ αὐτοῦ;

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

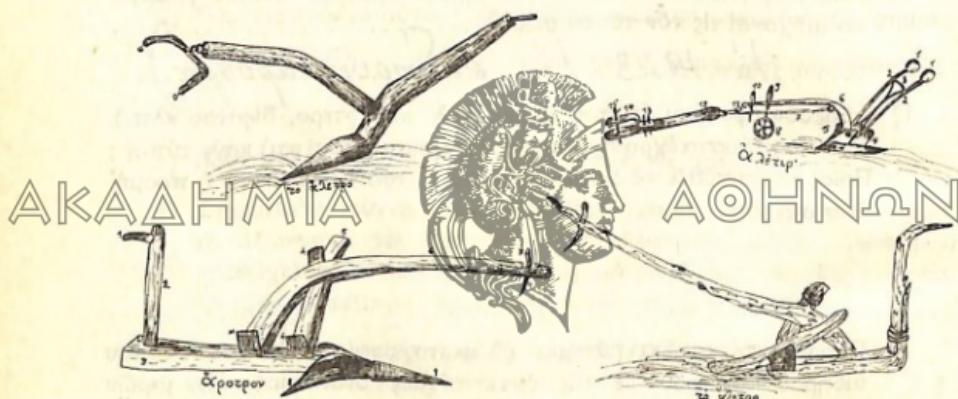
Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἑκάστου τύπου σιδηροῦ ἀρότρου μὲν τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου. . . .

1. ξερόσικ... 4. νιαδέρα. 7. βον. γά... 10. αιορωτίν
2. νιούρος... 5. αιαδονηπτ. 8. αιματίκ...
3. πιοδάριγ... 6. βιπάνη... 9. αιματίσκα. (δικαβάριν
μονομόφτερο)

- 2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει;) . . .
3) Μηχανὴ θερισμοῦ . . .

- 4) Μηχανή δεσμίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν).....
- 5) Μηχανή ἀλωνισμοῦ*Tέ...1.9.50.*
- στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατεσκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιόν ξύλινον ἄροτρον
-*Γούνας...26...Ηαγιας...μ..Γαζηνό*.....
-
-
- 2) Ποία ἦτο τὴ μορφὴ τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἄροτρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σῆμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ;

- 3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραβέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν ἔξαρτημάτων αὐτοῦ.
1. . <i>δερδ.δ.ι.χ.</i>6.	<i>ρον.ρά.</i>11.
2. .. <i>νοβ.ρας</i>7.	<i>ειρ.μων.ι.χ.</i>12.
3. .. <i>ηρ.δ.ι.ρι.χ.</i>8.	<i>φ.ηρ.ρά.</i> (<i>μ.α.δ.ο.υ.η.ρ.α.</i>).....13.
4.	<i>νιαδ.η.ρ.α.</i>14.
5. .. <i>β.γον.η.</i>10.	15.

(1) Ἐάν εἶναι δυνατὸν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Ἐὰν ὑπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νὰ μεταβάλετε τὴν ἀνωτέρω ἀρίθμησιν).

- 4) Τὸῦ ὑνὶ τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἥτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφιῶν; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιθάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. — Ἰχνογραφήσατε ἥ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὑνὶ (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἔὰν εἶναι διαφόρων τύπων), καὶ σημειώσατε τὴν χρῆσιν ἑκάστου.

1...^μ... φ.κινακούρα... ο.μρι, ι.β.οι.. οικομ.ατ.ω.ν.η...
2...^μ... φ.μοντελ.ν.οι... ο.ι.οι.. Καλέ... Η.ε.ηρωδ.η...

- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου;

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

- 6) Ήτο (ἢ εἶναι) κατεσκευασμένη ἐκ ξύλου ἡ σδόρου;

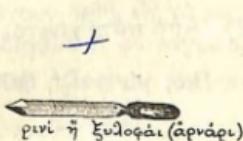
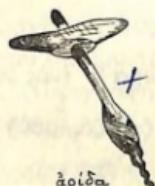
ΑΘΗΝΩΝ

?...εν.. φ.μ.ρ.ν.. χ.ρ.μ.ρ.ο.ν. Ε.μ.. Ε.ι.η.ρ.ο.ε...

- 7) Ἐργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου (π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἄριδα, ἀρνάρι, ξυλοφάϊ κλπ.)

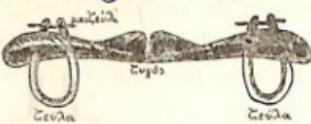
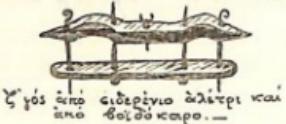
...δ.θ.α.ν.α., ..α.γ.ι.α.α., ..ρ.ι.η.ι., ..

8) α) Διὰ τὸν ἄροτον (ζευγάρισμα, ὅργωμα) ποῖα ζῷα ἔχρησιμο-
ποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) : βόες, ἢ ἄλλο ζῷον, δηλ.
ἴππος, ἡμίονος, ὅνος... *καὶ οὐδὲ μαί... οὐνται*

β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὅργωμα δύο
ζῷα ἢ ἓν ; *καὶ οὐδὲ μαί... γένοιτο*

9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῷα ἥτο (ἢ εἰναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός ;
τοιχο... ἀνοιγματίδες οἱ γέροις

10) Σχεδιάσσατε τὴν μορφὴν τοῦ παλαιοτέρου καὶ τοῦ σημερινοῦ
ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ δονομάσσατε τὰ διάφορα
μέρη καὶ ἔξαρτήματα αὐτοῦ. (π.χ. λουριά, λοῦρα, ζεῦλες, πιζεύ-
λια κλπ.). *Ζυντα, γέροις, γενέλαι, γενέλαια,*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ *παναθηναϊκή* ΑΘΗΝΩΝ

10) Σχεδιάσσατε ἴδιαιτέρως τὴν μορφὴν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν
τόπον σας.

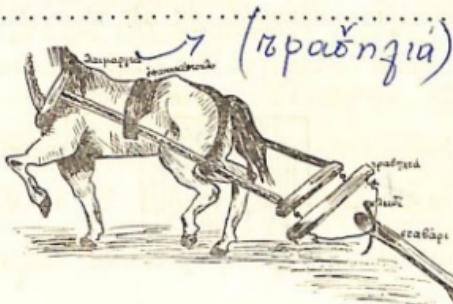
11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου,
ὅ ὅποιος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ : λοῦρα, κουλλούρι),
προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὅργωμα ; (Σχεδιάσσατε
αὐτόν).

απονταγέροις

12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὅργωμα δι' ἐνὸς ζώου ;

Πῶς γίνεται ἢ ζεῦξις του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον ;

Περιγράψατε καὶ σχεδιάσατε (ἢ φωτογραφήσατε) τὴν σκευήν,
τὴν ὅποιαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῷον διὰ νὰ προσδεθῇ
εἰς αὐτὴν τὸ ἄροτρον.....

ζ'. Ἀροτρίασις (ὅργωμα) καὶ σπορά.

- α) Ποῖος ὕργων παλαιότερον (ἢ στήμερον), 1) ἄνδρας (ό ιδιοκτήτης
τοῦ ὕργου ἢ ἄλλος), 2) γυναῖκα, 3) θηρέτης, Σπουδαστής ποίος
ἡ συνήθεια εἰς τὸν τόπον σας

.....? Ἄνδρες... / Θηρέτες... / Σπουδαστές.....

- β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βιδιῶν (ἢ
τοῦ βιδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε,
εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν)

- 2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον.....

- 3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῷα (ἢ τὸ ζῷον) κατὰ τὸ
ὅργωμα μὲ σχοινί, τοῦ ὅποιου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῆ εἰς τὰ κέρατα
τῶν ζώων ἢ ἄλλως ; (Περιγραφὴ καὶ σχεδίασμα ἢ φωτογραφία).

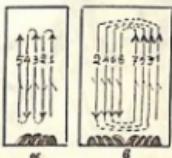
.....Αγέλλες... δημονί... ποδε... δημοιον... ποι... ἀμφε... θεον...
διδύλλο... εἰς... ποι... περιστα... ίθεν... μέσον.....

- 4) Σχεδιάσατε πᾶς ἐγίνετο παλαιότερον (ἐπίσης πᾶς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι μὲ ἀνοιγομένας αὐλακας (αὐλακιές) κατ'εύθειαν γραμμήν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

...μέ!.. αὐλακιές.. μακ? εύθειαν γραμμή...

ἢ ὄργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β) ;

+

Σημειώσατε μὲ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὄργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρχῃ ἄλλος τις τρόπος ὄργωματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορὰ καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἄγρου ἐγίνετο (ἢ γίνεται ἀκούτι) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορές τῆς σποριές, νταμιές, σιασιές, μεσδράδες κ.λ.π.);

....εἰς.. γωρίδας (ἢ.. μραδιάτια).....

Πᾶς ἔχωρίζετο ἡ λωρίς (ἢ σποριά); μὲ αὐλακιάν;

.....μέ!.. αὐλακιάκ.....

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορὰ τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον μὲ σκαράνην, δηλ. γὰ μὴ χρησιμοποιῆται ἀροτρον; ..μέ!.. σιναγ.αντκ.. δ.σαμιε.. μό!.. Ζ.δ.κ.φ.α.θ.ί.ναι.. ακωρίατον.....

- 7) Ποῖοι τρόποι ἡ εῖδη ὄργωματος (ἀροτριάσεως) ἥσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων μὲ τὸ ὑνί: καθέτως, πλαγίως, βαθιά κλπ.εἰς.. θ.ωνιόκ.. π.ταγ.ι.μ.φ.....

....εἰς.. Η.δ.ι.α.δ.ω.. μ.α.ν.ε.ψ.ε.....

Εις ποια δργώματα (σποράς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων
ἢ ἄλλων.

.....*Δι...δρα...κά...δργώματα*.....

γ) Ἀροτριάσεις (δργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σπορᾶς:

- 1) Διὰ τὴν σποράν δημητριακῶν. Πόσα δργώματα ἐγίνοντο (ἢ
γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικήν περίοδον. Πῶς λέ-
γονται (όνοματολογία) τὰ δργώματα φύτά: π.χ. καλλιρρυγιά,
διβθόλισμα, γύρισμα κλπ. *τ...μιακός..απαγόρευτός..*

Ιαννακαριόν...2...διαρροής..ανανί..κέρα..

μάρκιον..3..τριφρός..ανανί..κέρα..? απρίζιον μέλιον

4..λινόρα..λεπτηξηριόν..? ουκινόμερον

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Απαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφεθῇ ασπαρτον τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρα-
νάπτασιν, διὰ γὰ σπαρθῆ κατόπιν σιτάρι (ἢ ἄλλο δημητριακόν)...

Τοι...έγονα..χωράφια..(1-2)..αφένια..

- 4) Πόσα δργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιεργείας (σίτου, κρι-
θῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ
ποίαν ἐποχήν; *3-4..δργώματα*.....

- 5) Ποια ἐργαλεῖα ἢ σκεύη χρησιμοποιοῦνται: α) κατὰ τὴν σποράν.
π.χ. τὸ δισάκιον εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμ-
βανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἑδάφους; *Το...γεγκινήσκα..*
(γανθινος μαζικος) έντοσιον..οικοισ..
...χειρέκαι..δισκόρρος..

- β) Μὲ ποια γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχὸν ἄλλα μέσα): 1) καθαρί-
ζονται: τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ύνι κατὰ
τὴν ἀροτρίασιν (δργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

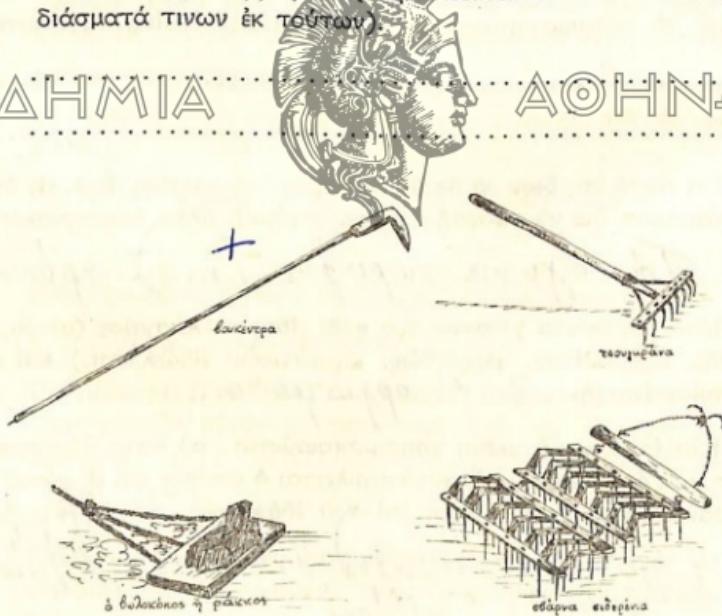
μα ἡ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὅποια κολλῶνται εἰς αύτά. Μὲ ἐλλειψοειδῆ σιδηρᾶν ράβδον, ἡ ὅποια ἔχει τοποθετηθῆ εἰς τὸ ἐν ἄκρου τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ὄλλον τρόπον;

.....Με... Μόν... αγάληδινοι... Ηντ. αιωνικό... Βερκα
.....(Λοιπόν. Κερα).....

2) Γίνεται μετά τὸ ὄργωμα ἴστροπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα); Τι... δαραγιάδημα. Δια. δανιδα.
.....ευραμενοις.. νήσοι.. θεωρη.....

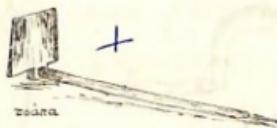
3) Ἡ σκαφὴ μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποὺ δὲν ἔχουν ὄργωθῆ (μὲ σκαλίδα, τσαπτὶ κ.ἄ.); Νὰ γίνη εἰς τὴν θέσιν τῶν ὥς ἄνω (1-3) ἑρωτημάτων περιγραφὴ ἑκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἡ φωτογραφία. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

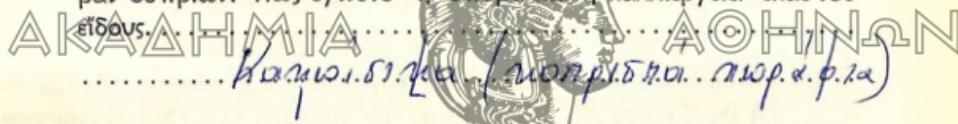
γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου π.χ. ὁ κασμάς, ἢ τσάπτα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ δνομα, τὴν χρῆσιν

έκάστου και παραθέσατε ίχνογράφημα ή φωτογραφίαν)
.....γιναρι, γραφοπέδια, διδηροδι..φιναρι

- 6) Ποια πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγόλατην (ἢ ζευγάν) εἰς τὸ ὄργωμα
καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ώς καὶ αἱ ἐργασίαι ποὺ ἔκτελοῦν
.....Μίχη. Κή. Θίναρην. εις.

- 7) Ποῖα χωράφια ἔκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σπο-
ρὰν δόσπριών. Πῶς ἐγίνετο ἡ σπορά καὶ ἡ καλλιέργεια ἔκάστου
εἶδους.

- 8) Ποῖα χωράφια ἔκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφὰς τῶν
ζῷων π.χ. ρόβη, σπαρέ, τριφύλλι κ.ἄ.
.....Σινι. μια. δι. παραγ. φια.

- 9) Πῶς ἐγίνετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμή-
λων ἐσπέρνοντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιές (βραγιές)
καὶ ἄλλως.
.....Σ. φινιτσιανό. εις. αιγαλια.

B. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

a. Ἐργαλεῖα θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποιὸν ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά.
(Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ίχνογράφημα ή φωτογραφίαν αὐτοῦ.)

π.χ., μὲ τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.) *μ'. Ησ.*
.δρεπανι.

Ἐὰν ἦσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίστης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἔργαλεία ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ.....ΔΩΗΝΩΝ

- 2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποια ἄλλα ἔργαλεία (π.χ. κόσσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζουνται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφὴν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα).

- 3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἢ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἔργαλείου ἦτο δύμαλή ἢ ὁδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν).

εγκέδοματη

- 4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἢ χειρολαβή του· (σχεδιάσατε ἢ φωτογραφήσατε αὐτήν). Ο σιδηροῦς σκελετός πῶς ἐλέγετο;

εν γυρου... μαι... εγκέδομο... "μουμιλούρι?"

- 5) Ποῖος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικὰ ἔργαλεῖα (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ἄ.)

.....*Σεμίληαι.. ή.. Λατίναι.*.....

- 6) Ὅτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μὲ τὰς χεῖρας, δῆλο. δι' ἐκριζώσεως καὶ δχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ δσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθίων) ἢ τροφὴν τῶν ζῷων (τῆς ρόβης κλπ.)

.....*Πριγγιαδηνα.. Ανευδηθησα.*.....

.....*δεναια.. θεια.. αγιαροβ.. γερελαι.*.....

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

- 1) Εἰς ποῖον ὑψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοττερὸν μέσον ὁ σῖτος ἢ κριθή, ἢ βρώμη, ἢ σίκαλις κλπ. .

.....*10.5κ.. διβδ.. ηαδ.. θαφους.*.....

- 2) Οἱ στάχυες ποὺ ἔμεναν (ἢ μένουν) εἰς τὸ χωράφι μαζὶ μὲ τὴν ρίζαν μετὰ τῶν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ, ή.....**ΑΘΗΝΩΝ**

- 3) Ποὺ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἀλλα πράσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιά), τὰ ὅποια παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοὺς τὰ δράγματα (δραχμές, πιάσματα, χειρίες, χερόβιολα) τῶν σταχύων καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα;

.....*Οι... ιδιοι.. ή.. θερισται.*.....

- 4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χειρίες) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὅμοι; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστά; "Οπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχύων εύρισκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρώνονται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

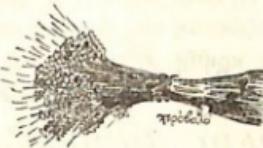
.....*2.. 3.. δη. ο. δι. ε. = 1. αγραμμα.*.....

.....*2.. 3.. αγραμμα. ε. = 1.. η. α. αρκει.*.....

Δι. α. ρόσιναρα..... Τα.. Στοιχο. θετονα..... γν. κ. αινας.

5) Πᾶς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζὶ δράγματα ; Πολλαχοῦ καλοῦνται ἀγκαλιές.

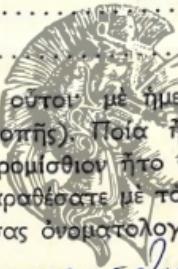
..... / αγκαλιά.

γ. Οἱ θερισταί.

1) Ποῖοι θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Υπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν σκοπὸν ἀπὸ ἄλλον τόπον καὶ ποιον ;

..... ? ἄνδρες

2) Πῶς ἡμείβοντο σύτοι μὲν ἡμερομίσθιον (μεροκάματο) ἢ κατὰ σποκοπὸν (ξεκοπῆς). Ποια ἦτο ἡ ἀμαθή εἰς χρῆμα ἢ εἰς εἶδος ; Τὸ ἡμερομίσθιον ἦτο μετὰ πάροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ φαγητοῦ ; (Παραθέσατε μὲν τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν εἰς τὸν τόπον σας ὄνομαστολογίαν) .

..... μέ... ἡμερομ. σπλ. οκ. φίε. πρῆνα. αἰδύ...
..... αιενα! μέ... ἡμεροκῆς φαγ. πνισθ. / εἰνιδες...
..... κεν. εἴδος

3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύλαξιν, ἵδια τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμὸν ; Ἐπίστης κατὰ τὴν ἔναρξιν τῆς ἔργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλλοντό τι εἰς τὴν μέσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται κόπωσιν (θηλ. νὰ μὴ πονῇ ἢ μέση των) ;

..... παχ. ουρ. ιοκ. αἱ.. Ημενην. φίε. ηγ. πρ. οφα

- 4) Έδιδετο (ἢ δίδεται) προσοχὴ ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ;

.....*Θερινή..νατι..ἡμέρα...“μαζοφεγγιά”...
(ρεματον..ηό..φεγγαρι)*

- 5) Ετραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια : Καταγράψατε αὐτά.

.....*Σήμαχ..διαφορα..ἀδημονα.*

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἔνα μέρος αὐτοῦ ἀθέριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχυς ποὺ μένουν ἀθέριστοι ; (Εἰς τινας τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μὲ τοὺς ἀποκοπέντας στάχυς πλέκουν σταυρὸν ἥ φαθαν, τὴν ὅποιαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.).

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι σθιμον

ΑΚΑΔΗΜΙΑ**ΑΩΗΝΩΝ**
.....*Κακηδι..μην..μεγαλιθον..ηό..μερα..ἀ.φων
έχ..μερα..σταχυδικος..μια..ηή..μερα.
μην..στιλιωνητη..μην..μια..να..μην..
..νήφοδην..βρικιδα.*

δ.' Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχύων.

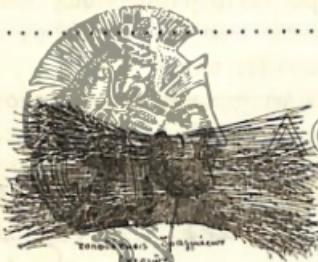
- 1) Πότε ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα, ἦτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχύων. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἐσπέρας ἢ μήπως ἔπειτε νὰ μείνουν οἱ στάχυες εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσφν χρόνον ;

.....*μηδιδω..μεθά..βέρ..ησριδην..*

- 2) Πῶς ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχυς καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές; Πῶς ἔδενοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδεῖς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἔχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλείόν τι; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

μὲ... δεματιών... τὸ... μὲν... γένος... τὸν...
δηματιών... αὐτὸν... γενομένες... αφανεῖς...
γενομένης... τὴν... αὐτην.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ
διπλούμονα

ΔΩΡΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ίδιαν θέσιν ἢ συνεκνετώνοντο εἰς ὥρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἄγρου; Πόσα δεμάτια συνεκνετώνοντο, ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο;.....

20-30. δεματιών. Ι. πεμπάνιο.

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἡρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας;

Πότε γίνεται ή σπορά ή τὸ φύτευμα αὐτῆς.....

.....Γιαννοναριον... Αγρούδην.....

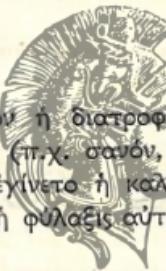
- 2) Πώς έγίνετο (ή γίνεται) ή έξαγωγή (βγάλσιμο) τῶν γεωμήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ή μὲ ὅλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ ἀρότρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ή φωτογραφίαν.....

.....Με... ἄροτρο.....

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΛΑΘΗΝΩΝ

1) Εσυνηθίζετο παλαιότερον η διατροφὴ τῶν ζώων κατὰ τὸν χειμῶνα μὲ ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανόν, πριφύλλι, βίκον); Εφεναί, περιγράψατε πῶς έχινετο ή καλλιέργειά του, ἔπειτα ή κοπή, ή ξήρανσις καὶ ή φύλαξις αὐτοῦ.....

- 2) Πότε έθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποιὸν ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσσαν κ.ἄ.).

(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ή φωτογραφίας).....

- 3) Ζήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἔχρησιμο-ποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετικὴν τοπικὴν λαϊκὴν δινοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας)
.....

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- a. 1) Μεταφορά τῶν δεματιῶν πρὸς ἀλωνισμόν. Συνεκεντρώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἡ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἀλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ.

.....
εἰς... αλώνι.
.....

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χῶρος ὃντου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς ἀλωνισμὸν δεμάτια. Εἰς τινας τόπους λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις: εἰς σφρόνι; Υπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθέτησεως;

.....
θεμωνιά, θι.ε. διαράκ.
.....

- 3) "Υπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἀλώνι διὰ τὸν ἀλωνισμὸν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἔγίνετο παλαιότερον ὁ χωρισμὸς τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλου χῶρον, δηλ. ὅχι εἰς τὸ ἀλώνι;

.....
.....

- 4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἀλώνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς ποίαν θέσιν;

.....
.....

- 5) Τὸ ἀλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ή εἰς περισσοτέρας ;
ἔαν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλάς οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρῆ-
σις του, δηλ. μὲ ποίαν σειρὰν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

.....*Φυλαδ.ηδε..εἰνε..το..αγίων..θεον.*.....

- 6) Ἀπὸ πότε ἄρχεται τὸ ἀλώνισμα καὶ πότε λήγει ;

.....*Αἱ Ημέραι...—Αἴγαυος.*.....

- 7) Εἴδη ἀλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των) π.χ. χωματά-
λωνο (μὲ δάπεδον ἐκ χώματος), πετράλωνο (μὲ δάπεδον
ἐστρωμένον μὲ πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἑκάστου καὶ παραθέσατε σχε-
δίασμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

.....*Μετραχωνα.*.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἀλώνι ἔκαστον ἔτος πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ
ἀλωνισμοῦ (π.χ. τοῦ χωματόλωνο; καθαρισμὸς αὐτοῦ καὶ
ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ ἀνύδρου ποιχώματος, ὅπου ὑπάρ-
χει, μὲ πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βιῶν
καὶ ἀχύρων).

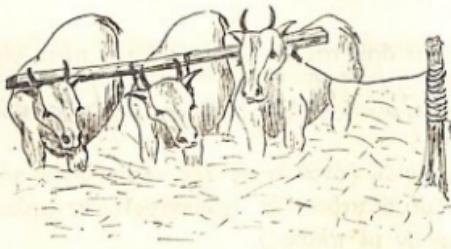

- 9) Ἡ ὡς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ ἡ ἐναρξις τοῦ ἀλωνι-
σμοῦ γίνεται ὥρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ;

.....*8x.*.....

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἀλώνι τῶν δεματιῶν, ὅπου
ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὡς καὶ τὸ ἄπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἀλω-

νισμόν ; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἶονδήποτε ἄλλον.

11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοποιήσεως ζῷων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

a) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποιησι τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατήσεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζῷων (βοῶν, ἵππων κλπ.). Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλωνισμοῦ βύλιος στῦλος, ὥφας δύο μέτρων (καὶ λοισμένος στηγεός, στρούλουρας, δουκάνη, βουκάνη κ.ἄ.), ἀπὸ τοῦ ὅποιου ἔξαρτῶνται σχοινία, ὡς εἰς τὸ διωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦνται ἀπὸ τὸ ἔτερον ἄκρον τῶν τὰ ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλικῶς, «νὰ ἔρχωνται γῦρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ ἀλωνισμοῦ. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλωνόστυλον μὲ τὰ ζῶα; (Εἴς τινας τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλείες, αἱ ὅποιαι περιβάλλουν τὸν λαιμὸν τῶν ζῷων. Εἰς ἄλλους τόπους εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στῦλος εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλωνιοῦ. Τὰ ἀλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεδεμένα εἰς σειράν διὰ σχοινίου, τὸ ὅποιον σχηματίζει θηλείες περὶ τὸν λαιμὸν ἐκάστου ζώου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται ἀκόμη) ἀλωνισμὸς κατὰ τὸν ἔνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

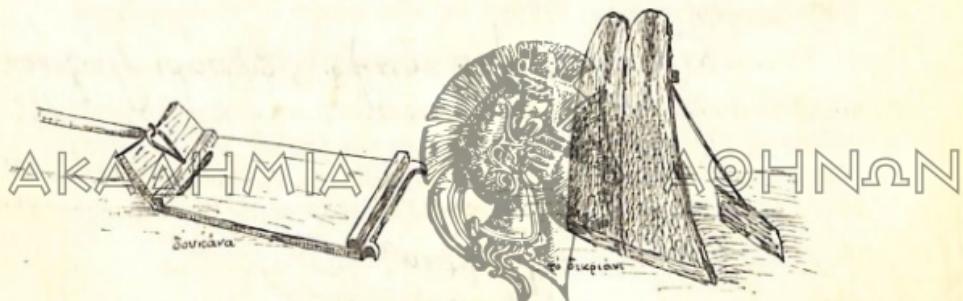
τες καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα).....

.....

.....

.....

γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἀλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μη-
χανικὸν ἀλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκτης σανὶς εἰς
ἐν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὡπλισμένη εἰς τὴν κάτω
ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων
σκληροῦ λίθου ἔξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἔζευγμένων ζέψων, σύρεται
δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἀλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων
διὰ τὸν ἀλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἐὰν ἀπαντῷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἀλωνιστικὸν τοῦτο
μηχάνημα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκάνα, δικριάνι,
βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις
διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμε-
ρον. Ἐπίστης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητρι-
ακά. Ἡλωνίζοντο (ἢ ἀλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακὰ μὲ ἀλωνι-
στικὸν μηχάνημα; Μήπως π.χ. ἡ κριθὴ καὶ τὰ ὅσπρια (κουκκιά,
ρεβίθια κ.ἄ.) ἡλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζέψων ζευγνυομένων καὶ
περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων;

..... μ. σ. ΔΟΥΚΑΝΩΝ

.....

.....

.....

- δ) Άπο ποίαν ὡραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ νὰ ἐπαναληφθῇ τὴν ἐπομένην;

.....Οὐκαν...δεκτ.εἰκ.οὐγέτην.(πολιά).θεα...
.....ανυπόβα...μετρι...μυδινα.οὐγίου.

- 12) Ποια ἄλλα ἀλωνιστικά ἔργα λεία εἶναι ἐν χρήσει; (Εἴς τινας τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὅποιον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν):

.....διοστίγιν, φραγίνγιν, φιναρίγγινον.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

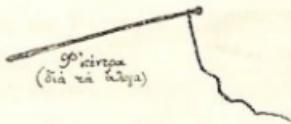
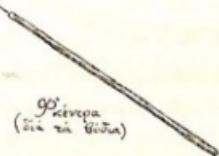
- 13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἔρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὅποιον διαγράφουν τὰ ζῷα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχάνημα τούς ἀκόπους στάχυς;

.....Μάζιστα.....

- 14) Ἡτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόθεργα διὰ τὴν ὁδήγησιν καὶ τὸ κτύπημα τῶν ζώων; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι ἀλλαχοῦ φ' κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποία ἢ κατασκευή τῆς; (Σχεδιάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα).

.....Φυρτωδιμομοιεῖθε...εἰδισμόν
.....ταχανοθεργεῖται.....

- 15) Πῶς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἐνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἐνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἥλωνίζοντο καθ' ἡμέραν
-
-

- 16) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ νὰ ἀποχωρισθοῦν τὰς ἄχυρφ ἀπὸ τὸν καρπόν; (ἐν Κρήτῃ: μάλαμα)

.....*Μάλαμα.*.....

- 17) Ποῖοι ἀλωνίζουν: ὁ ἕδιος ὁ γεωργός μὲ τίκα του ζῷα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικοὶ ἀλωνισταί (εν Αίτωλίᾳ: βαλμάδες, δηλ. τσοπτανῆδες, καλούμενοι ἀλωνισταίσι καὶ ἀγωγεῖστες), οἱ αποτοι είχον βόδια ἢ ἄλογα καὶ ἀνελάμβανον πόνον ἀλωνισμόν

.....*Οἱ βαλμάδες γεωργοί.*.....

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου μὲ ζῷα καὶ μὲ ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἀλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχυς· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν μὲ χονδρὸν ξύλου (τὸν κόπτανον) ἢ μὲ ἄλλον τρόπον; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26, εἰκόνα).

.....*Ηα. γαιαμέρος. Δούλισμακ. Βήμ. Δουνικός.*.....
.....*δ. εργαλεία. / / δημάτες.*.....

- 19) 'Ο κόπτανος οὗτος πῶς ἔλέγετο' ἐκ ποίου ξύλου κατεσκευάζετο· πόσον μῆκος καὶ πάχος εἶχε καὶ ποιον τὸ σχῆμά του;

.....*2. εργαλεία. μηνί καν. 3. φρεάτη.*.....

- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγίνετο εἰς τὸ ἄλωνι ἢ εἰς τὴν αὐλίνη;
Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγίνετο (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάνου
(π.χ. φακῆς, ρεβιθιῶν κλπ.).....

.....Ε. Ηροί. πιεριά. φ.ται.....

‘Υπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγίνετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο ἄλλα πρόσωπα ἐπ’ ἀμοιβῇ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά; Πῶς ἐγίνετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων παραγωγῶν;

.....Θ. Ηροίας... ὁ γεωργός.....

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα.
Ἐγίνετο τοῦτο ἀπ’ εύθειας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου; Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν;
Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπτε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καὶ εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτο-
μερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχυς,
παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας)

Φ. Β. α. ζζα. δ. ι. ν. Δοκι. αρχ. Αγ. αγράν.
Διαλογισμού. Τά. αποκεν. πρ. δια. αισθησιν.
· έκτιν. . . . δημιουρη. αιν. Η. αρχ. αισθησιαρέζος
..... (β. κ. . . . οι. αι. αχνρο)

22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζῷων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου,
ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; 'Εάν ναί, ποῖα ;
Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν

συντροισμὸν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἔργασίας ;

Σιμωνίως... αἱ γυναικεῖς ὥ. μο. διαφορα.
πένατα.....

23) Πότε τὸ πρῶτον ἔγινε χρῆσις ἀλωνιστικῆς μάχαιρος εἰς τὸν τόπον σας.

Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμὸς κλπ.). (Περιγρά-
ψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς) Το. 1940. Έπο.

ΑΙΓΑΙΟΝ ΜΑΡΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
Σ. Ρ. Σ. Ρ. Ε. Ε. Κ. Λ. Δ. Λ. Σ. Σ. Φ. Σ. Ι. Ο. Σ.

β'. Λίχνισμα

1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, ἐτομασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν
Αἴτωλίᾳ : λειώμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Μὲ ποιὸν ἔργαλείον σωρεύεται
τὸ λειώμα διὰ τὸ λίχνισμα πῶς λέγεται τοῦτο (εἰς Κρήτην :
θρινάκι, εἰς Αἴτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικιργιάνι)
καὶ ποιὸν τὸ σχῆμα αὐτοῦ.....

Μαργαρ.

Ο σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ;
Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπόν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν; Μήπως μαχαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι; Τί λέγεται κατὰ τὴν πρᾶξιν ταύτην καὶ πρὸς τοῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο.

.....
μαχαίρι.....

- 2) Μὲ ποῖον ἑργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα; (Πῶς λέγεται τοῦτο φτυάρι, θρινάκι; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο.

.....
Μὲ... φτυάρι.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνᾶς (ἀνεμίζει) ἄνδρας, γυναῖκα ειδικὸς λιχνιστής ἐπ' ἀμοιβῇ;

.....
λιχνάρι.....

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ (εἴς τινας τόπους καλοῦνται: κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ὀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ὀπὸ τοὺς κοντύλους ἢ τὰ κόμπια; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεύτερον ἀλώνισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὡστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ;

.....
λιχνάρι.....

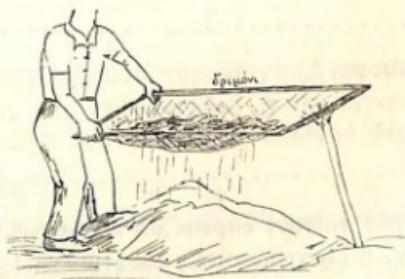
- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζεῦξις τῶν ζώων διὰ τὸ δεύτερον, νῶς ἀνωτέρω, ἀλώνισμα; Ποῦ ὀπαντᾶται τὸ ἀλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαθούλισμα καὶ καρπολώνεμα). διὰ ποῖα δημητριακὰ συνηθίζεται τοῦτο

- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα, πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμείναντα χονδρά τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ;

Δ.ι. αισθαντινοὶ δριμός δι. ἀρβάζη,

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ὅπου κακρυομένων τῶν ξένων αὐτῶν ὑλῶν ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου; ἢ δὶ’ ὅλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

νων μὲ διαφόρων μεγεθῶν π.χ. μὲ τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον κατὰ τόπους: βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὄλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἡ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν)

Διά... διαριζόμενοι... αιδεῖς... οὐδεὶς... διει...
αιδεῖναιροι... Δια... ρια... φιέτο... ήδε... γιάρα...
αιδεῖς... με... ήδε... αρβαζίν... Δια... να... φύγοντες...
οἱ... πορκηνοί... Δια... να... φύγοντες...

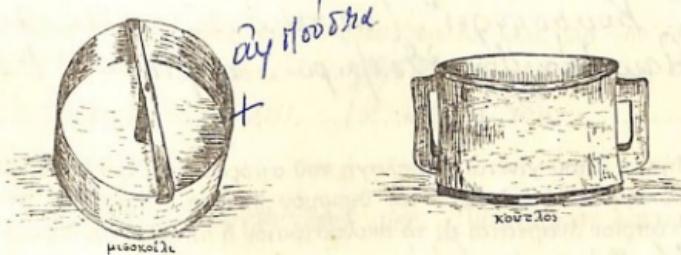
- 7) "Οταν ἔτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν; Μὲ ποιὸν ἐργαλεῖον σωρεύεται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφὴ του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀστασμός τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ;

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
αιδεῖς... διεριζόμενοι... αιδεῖς... οὐδεὶς... διεριζόμενοι...
αιδεῖς... διεριζόμενοι... αιδεῖς... οὐδεὶς... διεριζόμενοι...

- 8) "Αλλα αἴ θι μα προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σῖτος, κριθὴ κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην.

- γ'.1) Ποῖαι δόφειλαι πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἄλωνι' π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνήθεια. "Ηρχετο ὁ δεκατιστής εἰς τὸ ἄλωνι; Μὲ ποιὸν μέτρον (δοχεῖον) ἐγίνετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἶπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ σηνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητά του είς άκαδας, είς κοιλά κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ίχνο-
γράφημα αύτοῦ βλ. κατωτέρω σχετικάς εἰκόνας)... Τηγ
.....δε μανιακ. εις. την. αγγειων. αναβριθων..

- 2) Ποια δλλα βάρη κατεβάλλοντο είς είδος είς τὸ ἄλων;
α) τὸ παπαδιάτικο,
β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερον μέτρα τῶν δημητριακῶν (ὄνομα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ίχνογραφήματα ἡ φωτογραφίας αὐτῶν)

Δημ... αγγειονδηλ... 1. Κοινότ.

- 3) Ποῦ ἀπεθηκένετο κατόπιν ἡ παραγωγὴ (ό καρπός) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ἐντὸς τῆς οἰκίας (είς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκκων; (Σημειώσατε λεπτομερῶς είς ἔκαστην περίπτωσιν τὰς σχετικὰς συνηθείας)

Δημ... αγγειονδηλ... αγγειονδηλ... Δημ... αγγειονδηλ...
Δημ... αγγειονδηλ... αγγειονδηλ...

- 4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκένετο. Εἰς ἀποθήκην (ἄχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἄλων. Πῶς ἐγίνετο ἡ ἀποθή-

κευσις εις τήν οπαθρον ;

.....
της... οπαθρον.

- 5) Πᾶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἢ διαλογή τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ θερισμοῦ ἀπὸ τοὺς καλυτέρους στάχυς ἢ μετὰ τὸ ὄλφισμα ; ..;

.....Καυκασιονεσ... (εικονα). παρισησ... αιου. κα
πιοκαγιμον... ι.δ.η.ι.ροκ... αιφριδη. I. εκαγι.

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἢ διαλογή τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατασκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτὴ) ἐκ σταχύων, τὸ ὅποιον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὅπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

Καβι. ηών.. διαρκειαν χρ. περιγραφ. πρό,
των ἀγωνιδησ.. αριμαται.. ειπο. πη. πη. γη.. αισχυλος

Πῶς λέγεται ἢ πλεκτὴ αὐτῇ ; Ποιον τὸ σχῆμα τῆς πόσῳ φυλάσσεται.
πρὸς πότον σκότων καὶ επὶ ποτον χρονον ; ..

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΑΝ

Δ. ΕΤΗΣΙΑ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν τόπον σας ἄναμμα φωτιᾶς εἰς τὸ οπαθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστουγέννων, ἑσπέρας 23 Ιουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρτίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ιούνδα), ἑσπέρας τῆς 31 Αύγουστου κλπ.)

.....Μονικ. αιτη. κό. παστα. (μη.αδα.ος).

Εις ποίας ἡμέρας, ποίαν ὥραν καὶ εἰς ποτον μέρος ;

.....Καρά. ηών.. αδην.. ει. κό.. προσινος. κα
.....Ωνιαθησ...

- 2) Πῶς λέγεται ἡ φωτιά αὐτή ; (π.χ. φανός, ἀφανός, κλπ.).....
Φωταγία... Λαμπραγγία... Ήσον Ηλεκτρα.....
- β'. 1) Ποῖοι ἀνάπτουν τὴν πυράν παιδιά, ἥλικιοι μένοι, ποῖος ἄλλος ;

..... Ηγηπιωμένοι.....

- 2) Ποῖος ἢ ποῖοι συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διὰ τὴν πυράν.
Τὰ ιελέπτουν ; "Αν ναι, ἀπὸ ποιῶν μέρος ;

..... Ηγηπιωμένοι... Τὰ οιχέτων.....

- 3) Πῶς γίνεται ἡ συγκέντρωσίς των. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

..... Συγκέντρωση πολλών μερών.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- γ'. Ποῖαι αἱ συνήθειαι εἰς κάθε τόπον διὰ κάθε πυράν ;

- 1) Προσευχαί, διάφοροι ἐπικλήσεις, θόρκια, ἄσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τὰ σχετικὰ κείμενα

.....
.....
.....
.....

- 2) Πηδήματα, χοροί γύρω ἀπὸ τὴν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερής)

.....
.....
.....

- 3) Τί καίονται εις τάς πυράς αύτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λου-
λουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιᾶς κλπ.)

.....
γέμοισιν πόρ. Μάρτην.....
.....

- 4) Καίονται (ἢ ἔκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατά τὸ Πάσχα ὁμοιώμα
τοῦ Ἰούδα (περιγράψατε λεπτομερῶς)

Μρό... ΙΩνίας... ἔργων μορφών τοῦ
αὐτού πορ... αἰτι... καὶ... Επιστολον.....
.....

- 5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφήν τοῦ ἔθιμου εἰς τὸν τόπον σας

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1.10.1969 /

ΑΧΡΟΝΟΣΙΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

